

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu, která je souhrnným výstupem inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání ve středních školách s obory vzdělání s maturitní zkouškou, které opakovaně vykazují vysokou míru neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V rámci tematického šetření, které se uskutečnilo v období od 2. října 2017 do 27. dubna 2018 formou prezenční inspekční činnosti, Česká školní inspekce navštívila 42 vybraných středních škol. V těchto školách byly hodnoceny podmínky, průběh a výsledky vzdělávání žáků a bylo kontrolováno dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání. Inspekční činnost navazovala na obdobně koncipované šetření, které Česká školní inspekce realizovala již ve školním roce 2016/2017 ve vybraných středních školách, jež opakovaně a dlouhodobě vykazují vysokou míru neúspěšnosti svých žáků ve společné části maturitní zkoušky.¹ V takto zaměřené inspekční činnosti pak bude Česká školní inspekce pokračovat i ve školním roce 2018/2019.

Kvalitu poskytovaného vzdělávání hodnotila Česká školní inspekce podle Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání (v modifikaci pro hodnocení středních škol) vycházejících z modelu tzv. kvalitní školy², s využitím dalších inspekčních nástrojů a postupů, jakými jsou např. hospitace, inspekční rozhovory (s ředitelem, učiteli, výchovnými poradci, školními metodiky prevence apod.), analýzy hospitační činnosti vedení školy, analýzy výsledků vzdělávání žáků a přijatých opatření ke snížení neúspěšnosti, analýzy činnosti metodických sdružení v oblasti práce s výsledky vzdělávání žáků či analýzy relevantní školní dokumentace. Využívány byly také elektronické anketní formuláře pro ředitele, učitele a žáky.

Zaměření inspekční činnosti

V segmentu středních škol s obory vzdělání ukončovanými maturitní zkouškou existují školy, jejichž žáci ve vysoké míře (více než 50 %) opakovaně selhávají při maturitní zkoušce, přestože v průběhu své středoškolské vzdělávací dráhy úspěšně procházejí do vyšších ročníků. Cílem realizace tohoto šetření tedy bylo důsledně posoudit kvalitu a efektivitu vzdělávání v těchto středních školách.

Při inspekční činnosti se Česká školní inspekce zaměřovala na všechny hlavní aspekty vzdělávacího procesu, tj. na hodnocení podmínek vzdělávání (zejména personálních a materiálních), na sledování a hodnocení průběhu vzdělávacího procesu a výsledků vzdělávání, na analýzy příčin neúspěšnosti u maturitní zkoušky, na práci školy s průběžnými výsledky vzdělávání žáků a výsledky dosaženými ve společné části maturitní zkoušky. V rámci své činnosti zjišťovala Česká školní inspekce také způsob přijímání žáků ke vzdělávání.

Jedním z cílů České školní inspekce bylo vyhodnotit, do jaké míry škola přijala a realizovala relevantní opatření ke snížení opakující se vysoké neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky, a identifikovat důvody, proč realizovaná opatření nebyla účinná, případně navrhnout další konkrétní opatření ke zlepšení stavu. Krajním opatřením v případech, kdy byly při inspekční činnosti zjištěny závažné či přetrvávající nedostatky, které nebyly školou dlouhodobě řešeny, nebo u kterých nebyla ze strany školy přijímána adekvátní a účinná opatření, pak může být návrh České školní inspekce na odvolání ředitele školy nebo na výmaz školy či oboru vzdělání z rejstříku škol a školských zařízení.

1 Viz tematická zpráva Vzdělávání ve SŠ s vysokou mírou neúspěšnosti žáků ve společné části MZ vydaná v srpnu 2017: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Vzdelavani-ve-strednich-skolach>

2 Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání seskupena do šesti základních oblastí vycházejí z modelu tzv. kvalitní školy a pokrývají všechny klíčové aspekty školního vzdělávání. Popisy kritérií pak jasně ilustrují, co dané kritérium sleduje a jak by naplnění daného kritéria mělo v optimálním případě vypadat: [https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek-prubehu-a-vysledk-\(7\)](https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek-prubehu-a-vysledk-(7))

